

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.07.1.GİB.0.03.43.04.01- 101 14.05.2012*052287
Konu :

ANKARA BAROSU BAŞKANLIĞI
Adliye Sarayı B Blok Kat:5 06251
Sıhhiye/ANKARA

İlgi : 29.12.2011 tarihli ve 24571 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazının incelenmesinden, avukatların bürolarında sabit POS cihazı, haciz mahallerinde ise seyyar POS cihazı ile tahsilat yapıp yapamayacakları, bu yöntemle yapılan tahsilatın mesleki kazançlarına dahil edilip edilmeyeceği ve POS cihazından yapılan tahsilatlarda belge düzenlenip düzenlenmeyeceğine ilişkin Başkanlık görüşümüzün “Mükelleflerin İzahat Taleplerinin Cevaplandırılmasına Dair Yönetmelik”in 9 uncu maddesi uyarınca Başkanlıklarına bildirilmesinin talep edildiği anlaşılmıştır.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

Bilindiği üzere; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun “Serbest Meslek Kazancının Tarifi” başlıklı 65 inci maddesinde;

"Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

.....”

hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun “Serbest Meslek Kazancının Tespiti” başlıklı 67 nci maddesinde;

“Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlardan bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları kazançta ilave edilir.

Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan müspet fark kazançta eklenir.

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para ve ayınlar kazanç sayılmaz.

.....

Serbest meslek erbabı için,

1-İttıla hasıl etmeleri kaydıyla, namlarına, kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması;

2-Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın başka bir şahsa temliki (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaz. İvazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz.) veya müşterisine olan borcu ile takası;

tahsil hükmündedir.”

denilmiştir.

Ayrıca, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164 ile 169 uncu maddelerinde avukatlık ücreti tanımlanmakta ve kaynakları itibariyle, sözleşmeye bağlı olarak iş sahibinden sağlanan vekalet ücreti ile dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti olmak üzere iki ayrı vekalet ücretinden söz edilmektedir. Kanunun 164 üncü maddesinin son fıkrasında, "Dava sonunda borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.", 168 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, "Avukatlık ücretinin takdirinde, hukuki yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır.", 169 uncu maddesinde ise, "Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz." hükümleri yer almaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre; alacaklı müvekkil adına borçlu üçüncü kişilerden pos makinası kullanılmak suretiyle tahsil edilen tutardan, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu çerçevesinde belirlenen avukatlık ücretine isabet eden kısmının serbest meslek kazancınızın tespitinde hasılat olarak dikkate alınması gerekmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 236 ncı maddesinde, "Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetine ilişkin olarak tahsil ettiği bedeller için serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadır.

Diğer taraftan, 379 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile serbest meslek faaliyeti icra eden hekimlerin (diş hekimleri ile veteriner hekimler dahil), iş yerlerinde anılan Tebliğde belirtilen özellikleri haiz kredi kartı okuyucuları (POS) bulundurmaları ve kredi kartı ile yapılan ödemelerde bu cihazları kullanmaları zorunluluğu getirilmiş ve bu cihazlarla düzenlenecek POS fişlerinin, anılan mükelleflerce yürütülen serbest meslek faaliyetlerinde Vergi Usul Kanunu uyarınca düzenlenmiş "serbest meslek makbuzu" olarak kabul edilmesi uygun görülmüştür.

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, serbest meslek erbabının müşterilerine verdiği hizmetten dolayı tahsil ettiği bedeller için serbest meslek makbuzu düzenlemesi zorunludur. Sadece serbest meslek faaliyeti icra eden hekimlerin (diş hekimleri ile veteriner hekimler dahil) iş yerlerinde bulundurmaları ve kullanmaları zorunda oldukları POS cihazları ile düzenlenen POS fişleri serbest meslek makbuzu olarak kabul edilmiştir.

Öte yandan, avukatların sabit veya seyyar POS cihazları ile tahsilat yapıp yapamayacakları konusunda vergi mevzuatında bir belirleme yapılmamıştır. Ancak kullanılması durumunda tahsilat gerçekleşmiş sayılacağından serbest meslek kazancına ilişkin serbest meslek makbuzu düzenlenmesi zorunludur.

Ancak, avukatların müvekkillerine ait alacaklarının tahsilini kendilerine ait pos cihazı aracılığıyla yapması durumunda, tahsilatın yalnızca avukatlık ücretine tekabül eden kısmı için serbest meslek makbuzu düzenlenmesi gerekmektedir. Diğer tahsilatlar avukatlık faaliyeti kapsamında olmadığı için serbest meslek makbuzu düzenlenmesine gerek bulunmaktadır.

Bununla beraber alacakların tahsilinin avukatlara ait pos cihazı aracılığıyla yapılması nedeniyle avukatlarca komisyon vb. adlar altında ayrıca bir bedel tahsil edilmesi durumunda, bunların serbest meslek kazancına dahil kısmı için de serbest meslek makbuzu tanzim edilecektir.

Ayrıca, serbest meslek kazancına ilişkin olarak gelir vergisi ve katma değer vergisi beyannameleriyle beyan edilen rakamlar ile pos cihazı kullanılmak suretiyle yapılan tahsilatlar arasında oluşabilecek uyumsuzluğun müvekkillerin alacağından kaynaklandığının ispat külfetinin avukata ait olacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Başkan a.
Mustafa ATMACA
Gelir İdaresi Daire Başkanı